
Czy wiesz, że... .

Nasze Korzenie 1, 49-50

2011

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W miejscowości Kuniewo, w powiecie sierpeckim, w dniu 15 maja 1859 r. spadł duży meteoryt. Jak podaje *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich* [t. IV, Warszawa 1883, s. 877], był to aerolit o wadze 26 funtów (ok. 10,5 kg), który *zwracał na siebie uwagę kolorem zbliżonym do żużla kowalskiego, niemniej rogami tu i owdzie wystającymi a śpiczasto się kończącymi*. Aerolity to meteoryty kamienne składające się głównie z krzemianów magnezu i z żelaza. Ponadto znane są meteoryty żelazne (syderyty) oraz kamienno-żelazne (syderolity).

Spośród niezbyt licznych głazów narzutowych – pomników przyrody, istniejących w okolicach Płocka – największymi rozmiarami odznacza się głaz w Gozdowie. Jest to granit średnioziarnisty o obwodzie 14,65 m i wysokości 1,2 m. Największym w Polsce i jednym z największych w Europie głazem narzutowym, będącym „pamiątką” po najmłodszym zlodowaceniu bałtyckim, jest granitowy Głaz Trzygłowa w miejscowości Tychowo pod Białogardem. Obwód tego olbrzyma liczy 44 m (!), wysokość nad ziemią – 3,8 m.

W 1828 r. odkryto w wale grodziska w podpłockich Proboszczewicach skarb monet. Analiza numizmatyczna wykazała, iż skarb został ukryty po roku 978. Jest to pośredni argument przemawiający za istnieniem grodu już w drugiej połowie X wieku. Jak przypuszczają badacze, dzisiejsza wieś Proboszczewice w czasach pierwszych Piastów mogła nosić inną nazwę, „Wrońska” lub „Bielsk”.

Podczas badań archeologiczno-architektonicznych klasycystycznego pałacu w Starożrebach, w powiecie płockim, przeprowadzonych w latach 90. XX w., odkryto w bryle pałacu relikty starszego murowanego budynku w typie willowej rezydencji. Owo „ustronie włoskie”, jak określili rezydencję jej odkrywcy, pochodzi z początków drugiej połowy XVI w. Jej fundatorem był ówczesny właściciel Starożreb Wojciech Starożrebski vel Sobiejuski (ok. 1517-1580), herbu Dołęga, kanonik płocki i włocławski, archidiakon dobrzyński i krakowski, sekretarz królewski, późniejszy biskup chełmski i przemyski.

Nazwy wielu miejscowości pochodzą od wyróżniających się cech dawnego krajobrazu. Dlatego też są one dzisiaj ważnym źródłem historycznym wykorzystywanym w badaniach nad stanem pierwotnego środowiska naturalnego. Przykładowo nazwa Gozdowa, obecnie gminnej wsi w powiecie sierpeckim, pochodzi od staropolskiego słowa „gozd”, które znaczyło *gęsty las, pustkowie*. Jednakże już w późnym średniowieczu okolice tej miejscowości, należącej do znaczącego na Mazowszu rodu Gozdawów, były w znacznym stopniu odlesione i przystosowane do uprawy rolnej. Notabene od słowa „gozd” pochodzi również wyraz „gwóźdź” (dawniej „góźdz”). Wprawdzie gwoździe od dawna wyrabia się z żelaza, lecz w wiekach średnich surowcem do ich produkcji było drewno.

FOTOGRAFIE PRZEDSTAWIAJĄ
UROCZYSTE OTWARCIE LOTNISKA W PŁOCKU,
6 XI 1932 R.; FOT. ZE ZBIORÓW MMP.

Płockie lotnisko ma już prawie 80 lat. Jego uroczystego otwarcia dokonano 6 listopada 1932. Od początku swego istnienia lotnisko nieprzerwanie znajduje się w tym samym miejscu – przy ulicy Bielskiej. Oto tekst aktu erekcyjnego budowy lotniska (przedruk z: „Płockie Szkolne”, R. VI, listopad – grudzień 1932, z. 4, s. 55-56):

Działo się dnia 6 listopada 1932 r., a w 15-tym wskrzeszenia niepodległego bytu Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej, w dawnej stolicy Książąt Mazowieckich mieście Płocku, za piastowania godności Prezydenta Rzeczypospolitej Profesora D-ra Ignacego Mościckiego, Pierwszego Marszałka Polski i Ministra Spraw Wojskowych Józefa Piłsudskiego, Ministra Komunikacji Inż. M. Budkiewicza, Naczelnika Wydziału Lotnictwa Cywilnego w Ministerstwie Komunikacji płk. Czesława Filipowicza, Szefa Deptu Aeronautycznego M. S. Wojsk. płk. L. Rayskiego, Wojewody Warszawskiego Inż. Stanisława Tiwardo, Starosty Powiatu Płockiego Aleksandra Klotza, Prezydenta m. Płocka Inż. Adama Ostaszewskiego, Prezesa Zarządu Głównego L.O.P.P. D-ra Z. Martynowicza, Komisarza Warszawskiego Komitetu Wojewódzkiego L.O.P.P. płk. Inż. Kazimierza Moniuszko i Dyr. Ludwika Mieszkowskiego. Powiatowy Komitet L.O.P.P. w Płocku sprawujący swe funkcje pod przewodnictwem Prezesa b. Starosty Mikołaja Godlewskiego oraz Dyrektora Piotra Augustyna, w składzie członków: Przełożonej Marceliny Rościszewskiej, Inspektora Adolfa Bandasa, Dyrektora Zygmunta Maciejewskiego, Pułkownika Mikołaja Więckowskiego, Pułkownika Edwarda Robakiewicza, Jana Zmysłowskiego, Inżyniera Jana Romana Tyraby, przy sekretarzu Janie Pasternakiewicz, święcąc nowooddane do użytku publicznego „Lotnisko” w Płocku Imienia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Profesora D-ra Ignacego Mościckiego, pobudowane pod kierownictwem Inżyniera Jerzego Szaniawskiego, przy udziale Komisji Technicznej w osobach inżynierów: Bolesława Fiszera, Jerzego Wójno, Jana Tyraby i Zdzisława Skalskiego – dla upamiętnienia ośmioletniej działalności L.O.P.P. przy zabezpieczeniu Rzeczypospolitej od wroga – akt ten podpisują.

